

9. McFall R. M. A review and reformulation of the concept of social skills. *Behavioral Assessment*, 1982. Vol. 4, P. 1–33.
10. Osit M. *Generation Text: Raising Well-Adjusted Kids in an Age of Instant Everything*. New York: AMACOM, 2008.
11. Troter A., Ellison L. Understanding competence and competency. In B. Davies L. Ellison (Eds.), *School Leadership for the 21st Century*. London: Routledge Falmer. 2001. P 36–53.
12. Vaughn S., Hogan A. Social competence and learning disabilities: A Prospective Study. In H. L. Swanson, B. K. Keogh (Eds.), *Learning disabilities: Theoretical and Research Issues*. Hillsdale, NJ: Erlbaum. 1990. P. 175–191.

Юлія Федчик

РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Відповідно до «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті» основною метою дошкільної освіти визначено створення сприятливих умов для особистісного становлення і творчої самореалізації кожної дитини, формування її життєвої компетентності. Міжнародна програма оцінки знань та умінь PISA серед необхідних компетентностей, якими має володіти особистість для успішної самореалізації у XXI ст., визначає навички 4К («soft skills»): критичне мислення, креативність, комунікація, кооперація [1].

Сучасна освітня система створює умови для розвитку конкурентоздатної особистості. Здобуті дітьми знання мають бути такими, що використовуватимуться в повсякденному житті дитини. Так само і освіта має бути побудована на практичних навичках дітей, спрямована на компетентності, що спонукають до творчості, цілеспрямованості і рішучості, вміння йти на розумний (зважений) ризик, мати право самостійно приймати рішення, мати можливість досягати успіхів у навчанні та поза навчальній діяльності, а також пізнавати світ у нових для себе ситуаціях [6].

Саме тому, сучасний світ вимагає від освіченої особистості оволодіння не hard skill, а soft skills це також є актуальним для дітей з особливими освітніми потребами. Важливість включення м'яких навичок у навчання дітей з особливими освітніми потребами заключається в соціальній адаптації дітей. Адже адаптація є надважливою для кожного, це необхідність в дружбі, в співпраці, в розумінні, в підтримці, а ще soft skills надає можливість побачити різні точки зору на одну і ту ж ситуацію, це змінює кругозір дітей та спонукає до зважених рішень. Тому ми вважаємо,

що використання soft skills навичок є важливою складовою до розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Якщо змалку дитина вміє аргументовано відстоювати свою точку зору, лаконічно висловлювати думки, самотужки аналізувати свої власні слабкі сторони і робити кроки по їх усуненню – її шлях до персонального успіху буде значно коротший та сповнений більшою кількістю перемог.

М'якими, гнучкими навичками або мета навичками (soft skills) називають вміння, які виробляються протягом життя людини. Це так звані особистісні якості, які не піддаються вимірюванню [2]. Сюди можна віднести соціальні навички, емоційний інтелект, силу волі, завзятість, креативність, вміння протистояти стресам і знаходити спільну мову з оточуючими, здатність адаптуватися до змін в умовах життя й праці, здатність до навчання й т.д. Але головною складовою таких навичок є здатність до подальшого саморозвитку.

Світ змінюється швидко, але потреби дітей залишаються тими ж, що й півстоліття тому. Канадський педагог Деніел Кемп у книзі «Тефлонові діти» писав: «Головна відмінність сучасної дитини полягає в тому, що вона абсолютно не піддається старим методам виховання. З боку малюки можуть здаватися невдячними, егоїстичними, перекірливими. Насправді ж, вони просто жадають самостійності та поваги з боку батьків». Сучасні діти знають, як досягти своєї мети, їх неможливо чогось навчити, якщо вони самі цього не захочуть.

Тому важливо сприяти їхнім бажанням, надавати можливість вибору, привчати до самомотивації задля здобуття нових та цікавих знань. До них потрібно ставитися як до рівних, хвалити за успіхи та вміти дослухатися до їхніх прохань. Дітям необхідний баланс між чітким розпорядком та свободою, який буде сприяти розвитку відповідальності за свій власний вибір і вчинки.

До розвитку таких навичок важливо долучати кожную дитину, зокрема й дітей з особливими освітніми потребами. Поняття «діти з особливими освітніми потребами» широко охоплює всіх учнів, освітні проблеми яких виходять за межі загальноприйнятої норми. Воно стосується дітей з особливостями психофізичного розвитку, дітей із соціально вразливих груп, обдарованих дітей [8, с. 250].

На думку О. Демченко [5], серед дітей з особливими потребами є особистості з проявами різних видів обдарованості, в тому числі творчо обдаровані. Завдяки використанню театралізованої діяльності, з одного боку, можна задовольняти їхню потребу в творчості, з другого боку, розв'язувати соціально-виховні завдання.

Одним із засобів, який можна застосувати при розвитку soft skills у дітей з особливими освітніми потребами є театралізована діяльність – художня діяльність, що пов'язана зі сприйманням творів театрального мистецтва і відтворенням в ігровій формі набутих уявлень, вражень,

почуттів.

Не дивлячись на особливі можливості дитини, кожен має право на навчання та розвиток якостей які допоможуть дітям реалізуватися в майбутньому (набуття певної професії). На це направлена специфіка розвитку м'яких навичок у дітей з особливими освітніми потребами, адже полягає в гнучкості пошуку рішень.

Збагачення soft skills у дітей з особливими освітніми потребами полягає у розвитку вміння працювати в команді. Дітям з особливими освітніми потребами вкрай необхідне спілкування в колективі з однолітками та вирішувати спільні питання. Приклади спільних робіт дітей з особливими освітніми потребами: тематичні вечори; заняття літературного гуртка; вечори, свята, благодійні концерти, дитячі вистави; фестиваль творчості і талантів дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Повір у себе».

Лідерських якостей, які є важливими, адже в них формується ініціативність, наполегливість та жага до дій у дітей з особливими освітніми потребами. Розвиток даної навички реалізується в таких видах навчальної діяльності: вікторини, конкурси, інтелектуальні турніри «Що? Де? Коли?».

Креативності, яка допоможе дітям шукати вихід із проблемних життєвих ситуацій. Ця навичка спрямована на розвиток гнучких навичок розвитку, що може реалізуватися у художньо-творчій роботі гуртків, заняттях з хореографії, театральної студії, тощо.

Організаторські здібності, які допоможуть розвинути в дитині ініціативність та жагу до дій, можна реалізувати в таких заходах як: вечори, свята, благодійні концерти, дитячі вистави; гурток з набуття навичок самообслуговування; конкурси умільців, дні добрих справ.

Комунікацію, ще один важливий компонент необхідний для формування здорового середовища навчального, виховного та розвивального процесу: екскурсії містом, заочні мандрівки, святкові екскурсії спільно із краєзнавчими музеями, екскурсії Україною, рольові ігри, ігри-подорожі.

Емоційний інтелект – вміння дати раду своїм і чужим емоціям: точно зрозуміти, оцінити і виразити їх. Розвиток емоційного інтелекту може відбуватись у таких видах діяльності, як: спеціалізована зміна «Повір у себе і в тебе повірять інші»; перегляд та обговорення фільмів.

Роботу з інформацією, важлива частина розвитку знань умінь та навичок дітей, адже тут діти навчаються висловлювати власні думки та переживання. Також можна застосовувати на даному етапі такі види роботи, як: перегляд та обговорення фільмів, віршів, казок, мультфільмів, тощо.

Системне мислення, мотивацію. Мотивація спонукає дітей до вивчення нового, а мислення має бути цілісним та змістовним. На цьому етапі співпраці стануть у нагоді такі види роботи як: майстерні творчості;

змагання, рухливі та рольові ігри; конкурси умільців; вечори, свята, дитячі вистави [3, с. 135–136].

Розвиток м'яких навичок в дітей з особливими освітніми потребами забезпечується таким чином:

- посилення участі учнів у поза навчальних заходах поряд з класною роботою;
- сприяння ініціативності учнів щодо створення тематичних і професійно орієнтованих центрів і дитячих осередків;
- необхідно враховувати розвиток профільного становлення учнів (вибір майбутньої професії), які залучені та не залучені до поза навчальної діяльності;
- доцільно періодично удосконалювати освітні програми з урахуванням важливості розвитку «soft skills» [4]. Таким чином пояснюється важливість роботи з дітьми що мають особливі освітні потреби, як в умовах загальноосвітнього навчального закладу, так і знайома межами в умовах загально виховних чи розвивальних заходах.

На нашу думку такий вид навчальної діяльності є продуктивним адже діти за таких обставин відчувають себе більш згуртовано та розкуто, тим ліпше їм пізнавати світ.

Розвиток гнучких навичок в роботі з дітьми що мають особливі освітні потреби це розвиток конкурентоздатності дитини. Адже це величезна можливість самореалізуватися в суспільстві, повноцінно спілкуватись допомагати і підтримувати інших людей. Здобути професію, мати майбутнє. На нашу думку, soft skills це не тільки інноваційна технологія розвитку знань, умінь і навичок дітей з особливими освітніми потребами, це шанс на повноцінне життя людей з інвалідністю.

Підсумовуючи усе вище сказане, можемо сказати, що розвиток soft skills передбачають вміння керувати своїми емоціями, боротися зі слабкостями, тренувати творче та критичне мислення. При цьому застосування театралізованої діяльності в розвитку дітей дає змогу в цілому підвищити рівень графічної, ігрової діяльності та комунікативної компетентності. Тому вона має використовуватися в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, так як сприяє навичкам активної та творчої колективної взаємодії. Під час створення та реалізації ігрового задуму в дітей формуються уявлення про навколишній світ та їх відношення до тієї чи іншої проблемної ситуації. Формування таких навичок як soft skills є важливою умовою щасливого життя, а також запорукою успішного просування дитини до подальшого розвитку.

Список використаних джерел

1. Heckman J. J., & Kautz T. (2012). Hard evidence on soft skills. *Labour economics*, 19(4), 451–464.

2. Crosbie, R. (2005). Learning the soft skills of leadership. Industrial and commercial training.
3. Хіля А. Організація дозвілльєвої діяльності дітей з функціональними обмеженнями в умовах центру соціально-психологічної реабілітації / А. В. Хіля. *Наукові записки: зб. матеріалів наук.-практ. конф. випускників і студентів ІППМ. Вінниця, 2011. Вип. 9. С. 134–138.*
4. Коляда Н., Кравченко О. Практичний досвід формування «soft skills» в умовах закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. № 3(27). С. 137–145.*
5. Демченко О. П. Формування соціальної компетентності дітей з особливими потребами у процесі використання виховних ситуацій. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та соціальна психологія : зб. наукових праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. С. 60–63.*
6. Казьмірчук Н. С., Жовнич О. В., Стахова І. А. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2020. Вип. 61. С. 23–30.*
7. Любчак Л. В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку. *Освітній дискурс Київ, 2018. Вип. 9(11–12): Педагогічні науки. С. 91–103.*
8. Швець Н. А. Вплив соціально-економічних, психолого-педагогічних чинників на забезпечення здорового способу життя в студентському середовищі. *Придніпровські соціально-гуманітарні читання, (16 травня 2014 р.). Кіровоград, 2014. С. 81–84.*

Олена Федюніна

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ РОМАНУ «МАТИ ВСЕ» ЛЮКО ДАШВАР

Сучасні фразеологічні дослідження охоплюють широке коло питань, пов'язаних з семантикою, структурою і складом фразеологізмів, особливостями і правилами їх функціонування, а також комунікативно прагматичними властивостями цих одиниць. Вивчення комунікативно-прагматичного аспекту фразеології в контексті художнього твору дозволяє скласти більш глибоке уявлення про складну структуру фразеологічного способу і значення.

Про фразеологію написано безліч статей, книг, дисертацій, а інтерес до цієї галузі мови виникає ні у дослідників, ні в тих, хто просто небайдужий до слова. Підтверджується точність формули, висловленої ще